

Ovládne brněnskou religionistiku kognitivní věda? Reportáž z fakultního kola SVK 2008

Jan Polívka, FF MU, Ústav religionistiky

Dopoledne 30. dubna se v zasedací místnosti děkanátu filozofické fakulty MU uskutečnil v pořadí již pátý ročník obnovené soutěže studentských religionistických prací. Do fakultního kola se letos přihlásilo jen pět studentů (z magisterského i z bakalářského studia) se čtyřmi pracemi. Nesouměr počtu účastníků a prací je dán tím, že na jedné práci se podíleli dva studenti. Zájem ostatních studentů byl taktéž dost tristní: zúčastnění se skládali vlastně jen z poroty, přednášejících a jejich přátel. Což je určitě škoda, protože témata prací byla letos opravdu zajímavá.

Každý účastník měl k představení svojí práce dvacet minut (tento limit bedlivě sledoval člen poroty). Poté byl přečten oponentský posudek a následoval čas na krátkou diskuzi a obhajobu. Rozhodování poroty, složené z vyučujících brněnského Ústavu religionistiky PhDr. Dalibora Papouška Ph.D. a Mgr. Jany Rozehnalové Ph.D., doktorských studentů Mgr. Barbory Polífkové a Mgr. Kateřiny Rojkové a zástupce z řad studentů Jakuba Cigána, bylo založeno nejenom na hodnocení samotné prezentace, ale velkou váhu měly i oponentské posudky. Po úvodním slově hlavního organizátora Aleše Chalupy se losem určovalo pořadí pro prezentaci.

První tedy na řadu přišla Nikola Karulová. Její práce *Idealizace Tibetu jako strategie přežití tibetské komunity v exilu* byla založena na vlastním terénním výzkumu. Výsledky ovšem nepřinesly nic nového, pouze potvrdily známá fakta ohledně mytizace Tibetu (např. sborník Thierry Dodin – Heinz Räther (eds.), *Imagining Tibet: Perceptions, Projections & Fantasies*, Boston: Wisdom Publications 2001). Autorka ale obohatila tento obraz o novou oblast výchovy a vzdělání tibetských dětí v exilu. Práce se ovšem striktně držela deskripce získaných dat, bez snahy o začlenění získaných informací do obecného závěru.

Osobně mě nejvíce zaujal druhý v pořadí Jan Blaško. Svým příspěvkem *Slepé uličky religionistiky: Metodologické problémy religionistiky a kognitivní přístup jako možné řešení* vyznačil hlavní problémy, které dle něho religionistiku brzdí v dalším vývoji. Jeho práce neustrnula v marasmu postmoderních klišé a místo toho nabídla jasnou cestu dalšího vývoje. Svou kritiku dokázal ve velice dobře strukturované prezentaci vhodně podložit. Nebál se ani tak ožehavých témat, jakými jsou polemika s teologií (kterou shledává zbytečnou a jejímž důsledkem je prostor pro teologizování religionistiky), problematická terminologie, předmět i metody religionistiky. Škoda špatného hospodaření s časem, které vyústilo v nedostatečné představení závěrů práce. Oponent byl k jeho práci vstřícný a jediná výtku se týkala potřeby případové studie. Třetí a předposlední práci *Syntéza kognitivní vědy o náboženství a kognitivní archeologie: Nová perspektiva studia pravěkých náboženských systémů?* se představil veterán soutěže Rudolf Havelka. Kognitivní archeoreligionistika jistě není oborem, který by byl primárně zajímavý pro všechny, ale perfektně připravená prezentace, jistý a sebevědomý projev dokázaly zaujmout každého posluchače.

Nakonec zazněla práce nejmladších účastníků Petry Černé a Martina Langa. Jejich téma *Představa posmrtného života u osob bez vyznání: Kvalitativní studie jednoho z aspektů současné české religiozity* taktéž ukázalo jednu z oblastí, na které ve studijním plánu není moc místa. Autoři se vhodně doplňovali při výkladu a tento fakt jistě přispěl k většímu klidu obou. Jediným omezením byl počet respondentů, ale ten lze lehce ospravedlnit časovou náročností kvalitativního výzkumu. Pro další práci tu zůstává zajímavé srovnání vzorku z Plzeňska s podobným vzorkem v nějaké tradiční oblasti, např. z Mikulovska.

Výsledky se tudíž nechaly snadno odhadnout. První místo vybojoval Rudolf Havelka, druhý byl Jan Blaško na třetím místě se umístila dvojice Petra Černá a Martin Lang. Čtvrté místo zbylo na Nikolu Karulovou. Každý ze zúčastněných si jako odměnu mohl odnést několik religionistických knih a první tři si navíc zajistili účast na mezinárodním kole.

Letošní účastníci nastavili laťku kvality hodně vysoko, přesto by tento fakt neměl od účasti odradit větší počet studentů. Mohou získat nejen zkušenosti s prezentováním vlastní práce, ale i cenné připomínky k její kvalitě. Snad vzroste i počet posluchačů: Studentská vědecká konference je přece skvělou příležitostí k načerpání nových informací nejen o religionistice, ale i o religionistech. Ta letošní ukázala posun v metodologii, kde dochází k orientaci na kognitivní metody, které, jak se zdá, představují možný příslib do budoucna.

Věřím, že na mezinárodním kole, které letos pořádá ve dnech 20. až 22. května pardubická Katedra religionistiky a jehož se zúčastní i studenti z ostatních ústavů pěstujících religionistiku v České republice a na Slovensku, příspěvky brněnských religionistů otevřou bouřlivou diskuzi a samotní soutěžící sklídí zasloužené ovoce. Což by ale mohl být, vzhledem k progresivnosti některých prací, celkem problém.